

EUROOPA KAUBAMÄRGI JA DISAINI INFOKIRI

Patendiamet nr 4-2012

Käesolev infokiri annab ülevaate nendest lähiaja olulisematest muudatustest ja uuendustest OHIM-i tegevuses, mis puudutavad ühenduse kaubamärgi ja disainilahenduse taotlejat ja omanikku. Infokirjas antakse ülevaade koostööfondi 2012. aasta edukamatest projektidest, tutvustatakse vaatluskeskuse arenguid, selgitatakse, kuidas toimub muutunud klassipealkirjade rakendamine ning käsitletakse ühenduse kaubamärgi menetlemisel rakendatavaid muudatusi, mis 2013. aastal kasutusele võetakse.

Lisaks kajastatakse infokirjas seekord selliseid Euroopa Kohtu ja üldkohtu otsuseid disainivaidluste lahendamisel, milles kohus on käsitlenud disainilahenduse ja varasema kaubamärgi ning disainilahenduste eristatavuse hindamise küsimusi.

Teemad

- Koostööfondi olulisemad saavutused aastal 2012
- 1. jaanuaril 2013 jõustub Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni 2013. aasta versioon
- Muudatused liikmesriikide otsinguaruannetes
- IP Translatori otsuse rakendamine ja klassipealkirjade praktika lähendamise töögrupi koosoleku tulemused
- Intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste vaatluskeskuse tööprogramm on nüüd kättesaadav internetis
- Ühenduse disainilahenduse eristatavus (ühenduse disainilahendus ja varasem ühenduse kaubamärk)
- Ühenduse disainilahenduse eristatavus (ühenduse disainilahendus ja varasem disainilahendus)

Koostööfondi olulisemad saavutused aastal 2012

Kõige olulisemaks hindab OHIM 2012. aastal koostööfondi ja lähendamisprogrammi raames koos rahvuslike ametitega algatatud ja rakendatud projekte.

Kindlasti väärib esiletõstmist täienenud otsinguvõimalustega TMview andmebaasi arendus, mis tänaseks kajastab rahvuslike ametite, sh Eesti Patendiameti, ja Beneluxi ning OHIM-i ja WIPO andmebaasides sisalduvaid kaubamärke. Tänapäevaseks on kasutajal vastava andmebaasi abil võimalik teha päring ligi 9,7 miljoni siseriikliku, regionaalse ja rahvusvahelise kaubamärgi kohta.

Kaupade ja teenuste klassifitseerimist hõlbustava andmebaasiga Euroclass (TMclass) ühinesid käesoleval aastal mitmed rahvuslikud ametid nagu Austria ja Rumeenia. Esimese Aasia riigina on andmebaasis kajastatud ka Jaapani ameti andmed kaupade ja teenuste kohta. Juhul kui aasta lõpuks ühineb ka Läti, siis on Euroclassi (TMclassi) andmebaasiga ühinenud kõik Euroopa Liidu liikmesriigid. Euroclass (TMclass) aitab otsida ja klassifitseerida kaubamärgi kaitse taotlemiseks nõutavaid kaupu ja teenuseid tähistavaid termineid. Samuti saab tõlkida teatud kaupade ja teenuste loetelu ning kontrollida, kas terminid esinevad osalevate ametite klassifikatsioonandmebaasides.

Koostööfondi raames on käesoleval aastal edukalt käivitatud vanemuse projekt. Tänapäevaseks on andmeid korrastanud ning andmebaasiga liitunud 13 liikmesriigi intellektuaalomandiametid, nende seas ka Eesti Patendiamet. Vanemuse projekti tulemusena on nüüd kasutajatel võimalik täpsemalt tutvuda kaubamärkidega, millele vanemust on taotletud.

Lõppeva aasta detsembris tehti avalikkusele pilootprojektina kättesaadavaks täiesti uus andmebaas Designview, mis sisaldab seitsme rahvusliku ameti, sh ka Eesti Patendiameti disainilahendusi ning OHIM-is registreeritud disainilahendusi, mida on käesoleval hetkel andmebaas kokku üle ühe miljoni.

Kvaliteedijuhtimise programmi raames on OHIM-i algatusel asunud kvaliteedistandardeid rakendama 18 rahvuslikku ametit, sh Eesti Patendiamet. Kvaliteediprogrammi rakendamise tulemusena on kasutajatel hõlpsam ülevaade rahvuslike ametite poolt läbi viidavatest kaubamärgi ja disaini menetlustoimingutest.

Käesoleval aastal alustati koostöös rahvuslike ametitega järgnevaid projekte: Similarity – kaupade ja teenuste samaliigilisuse andmebaas; Cesto – andmebaas, kus kajastuvad kaubamärgi kohta tehtud otsingute tulemused; Search Image – kujutiste otsingu andmebaas. Järgneval aastal loodetakse neid rakendada ning avalikkusele kättesaadavaks teha nende tulemused.

Lisaks eeltoodule on liikmesriikide praktikate lähendamisprogrammi raames algatatud mitmeid projekte, nagu kaupade ja teenuste klassifitseerimise praktika ühtlustamine, klassipealkirjade käsitlemise lähendamine, absoluutsete keeldumisaluste hindamine kujutismärkide osas, mustvalgete märkide kaitse ulatuse määratlemine ning äravahetamise tõenäosuse hindamine suhteliste keeldumisaluste rakendamisel. Kõigis nimetatud projektides osaleb aktiivselt ka Eesti Patendiamet.

1. jaanuaril 2013 jõustub Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni 2013. aasta versioon

Alates 1. jaanuarist 2013 jõustub Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni 2013. aasta versioon.

Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni 2013. aasta versiooni rakendatakse alates 1. jaanuarist 2013. Kõik kaubamärgitaotlused, mis esitatakse alates 1. jaanuarist 2013, peavad olema kooskõlas Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni 2013. aasta versiooniga. Taotluseid, mis on esitatud enne eelmainitud kuupäeva, ei klassifitseerita ümber, vaid menetletakse taotluse esitamise hetkel jõus olnud klassifikaatorist lähtuvalt. Nizza klassifikaatori 10. redaktsiooni muudatused kajastuvad vastavates andmebaasides alates 1. jaanuarist 2013.

Jõustuvad muudatused puudutavad peamiselt konkreetse kauba või teenuse täpsemat sõnastust. Muudatused võeti vastu ekspertide komitee poolt 22. töökoosolekul, mis toimus Genfis 23.–27. aprillini.

Muudatused liikmesriikide otsinguaruannetes

Ühenduse kaubamärgi taotlejal on võimalik kaubamärgitaotlust esitades taotluses ära märkida, kas ta soovib tellida liikmesriikide ametite otsinguaruandeid varasemate sarnaste kaubamärkide kohta. Vastavat soovi saab esitada ainult taotluses, hiljem ei ole see võimalik. Siseriiklike ametite otsinguaruannete tellimine on valikuline teenus ning selle eest tuleb tasuda täiendavalt. Lõiv peab olema makstud ühe kuu jooksul taotluse esitamisest ning selle suurus sõltub siseriiklike ametite arvust, kes on nõustunud tegema seoses ühenduse kaubamärkide taotlustega otsinguid oma kaubamärkide registris. Taotlejal ei ole võimalik tellida otsinguaruandeid ainult osa riikide ametitelt. Kui taotleja vastavat soovi ei avalda või lõivu õigeaegselt ei tasu, saadab OHIM talle üksnes ühenduse otsinguaruande. Alates 1. jaanuarist 2013 väheneb varasemate riigisest kaubamärkide otsingut tegevate riikide hulk kahe riigi võrra, otsingute aruande koostamisest loobuvad Poola ja Austria. 2013. aastal jätkavad taotlejate soovil otsingute tegemist kaheksa rahvuslikku ametit: Tšehhi Vabariik, Taani, Kreeka, Leedu, Ungari, Rumeenia, Slovakkia ja Soome. Seoses ülemaailmselt muudatusega liikmesriikide arvus muutub ka lõivude summa, mille tasumine on kohustuslik taotlejale, kes soovib kaubamärgitaotlust registreerimiseks esitades infot ka riigisest varasemate õiguste kohta. Muudatuse kohaselt tuleb alates esimesest jaanuarist 2013 tasuda lõivu summas 96 eurot (12 eurot iga osaleva ameti kohta).

IP Translatori otsuse rakendamine ja klassipealkirjade praktika lähendamise töögrupi koosoleku tulemused

19.06.2012 võttis Euroopa Kohus vastu otsuse C-307/10 IP Translator, mis käsitles kaupade

ja teenuste klassifitseerimist, kaupade ja teenuste loetelust tuleneva õiguskaitse ulatust ning taotleja ja pädeva ametiasutuse kohustusi kaupade ja teenuste klassifitseerimisel. Nimetatud otsuse tulemusena muutsid OHIM ning OHIM-iga analoogset praktikat järgivad Euroopa Liidu liikmesriigid oma senist käsitlust klassipealkirjade ja klassipealkirjades sisalduvate terminite osas.

Ülaltoodud otsuse rakendamiseks moodustati töögrupp, kuhu kuuluvad erinevate Euroopa Liidu rahvuslike ametite, OHIM-i, INTA (International Trademark Association) ja Marques'i (Association of European Trade Mark Owners) esindajad.

Töögrupi üldiseks eesmärgiks on välja töötada ühesugune kaupade ja teenuste loetelu käsitlemise praktika ja tagada seeläbi kaubamärgi omanikele kaubamärgi ühetaoline õiguskaitse kõigis liikmesriikides. Kaupade ja teenuste loetelu harmoneeritud käsitlus võimaldab eri liikmesriikides kohaldada ühetaoliselt kaubamärgi prioriteedi nõuet, kaubamärgi vanemuse nõuet, lahendada ühetaoliselt kaubamärgi kasutamise kohustust puudutavaid vaidlusi jne.

Esiteks oli töögrupi eesmärgiks leida lahendus ühtseks klassipealkirjade käsitlemiseks ning leppida kokku, kuidas ühtset praktikat rakendatakse ning kajastatakse andmebaasides.

Teiseks oli töögrupi eesmärgiks välja töötada üldised printsiibid, mille alusel oleks võimalik välja selgitada vastavalt kohtuotsuses toodule, millised Nizza klassifikaatori klassipealkirjades toodud üldnimetused vajavad täpsustamist, et ettevõtjatel ja menetleval asutusel oleks võimalik üheselt määratleda, milliste kaupade ja teenuste jaoks õiguskaitset taotletakse. Samuti tuleks töögrupil välja töötada seisukohad, kuidas rakendada vastavaid praktika muudatusi.

Ühtne klassipealkirjade käsitlemine

Tänaseks on otsuse rakendamisel töögrupi esindajad jõudnud ühisele otsusele, et klassipealkirju hakatakse käsitlema saad-mida-kirjutad-põhimõttel, ehk siis klassipealkirjade kaitseulatus ühtib kirjutatuga. Vastavat praktikat on rakendanud ka Eesti Patendiamet juba enne kohtuotsuse jõustumist, seega Patendiametile vastav otsus klassipealkirjade käsitlemise osas muudatusi kaasa ei toonud.

Rakenduslikus osas saavutati konsensus taotluste osas, mis on rahvuslikku ametisse või OHIM-i registreerimiseks esitatud pärast nimetatud otsuse vastuvõtmist. See tähendab, et kõik rahvuslikud ametid ja OHIM käsitlevad IP Translatori otsusest hilisemates taotlustes klassi pealkirju põhimõttel 'kaitseulatus ühtib kirjutatuga'. Nendes ametites, kus varem rakendati praktikat 'klassi pealkiri annab kaitse kõikide antud klassi kuuluvate kaupade või teenuste osas' antakse taotlejatele võimalus anda teada oma soovist, millist kaitseulatus nad klassi pealkirjaga taotlevad. Selleks on erinevaid viise (nt lisada manuaalselt lisaks klassi pealkirjale ka kaupade/teenuste alfabeetiline loend), kuid andmebaasides kajastub taotleja soov alati ühtmoodi – nimetatud klassi kuuluvate kaupade või teenuste alfabeetilise loendina. Seega on saavutatud kokkulepe nende klassipealkirjadega hõlmatud terminite avaldamise osas, mille märkimisega taotleja soovib õiguskaitset kogu vastavas klassis sisalduvale alfabeetilisele loendile. Mõningad rahvuslikud ametid on käesoleval hetkel veel nn üleminekustaadiumis, kuid eesmärk ja reeglid on rakendamise ja avaldamise osas kindlaks määratud.

OHIM on alates 15. oktoobrist kohandanud oma taotluse elektroonilise esitamise süsteemi, et

rakendada otsusest tulenevaid klassifitseerimise muudatusi. OHIM on samuti uuendanud avalikke andmebaase, et klassipealkirja märkimisel oleks võimalik kohe avaldada kogu vastavasse klassi kuuluv kaupade, teenuste alfaabetaalne loetelu ka siis, kui see on esitatud keeles, mis ei ole ameti üks viiest ametlikust töökeelest. Vastav loetelu kooskõlastatakse taotlejaga enne avaldamist.

Klassipealkirjades toodud terminite täpsustamine¹

Jätkuna käesoleva aasta oktoobrikuus aset leidnud koosolekule üritas töögrupp ühiselt kindlaks määrata need klassipealkirjades olevad kaubad ja teenused, mis ei ole klassifitseerimise seisukohast piisavalt täpsed ja selged.

Töögrupi tegevuse tulemusena jõuti esialgselt kokkuleppele kolme üldise printsiibi sõnastuses, millest lähtuvalt on võimalik määratleda, kas klassipealkirjas märgitud termin on klassifitseerimise seisukohast piisavalt selge ja täpne. Jõuti kokkuleppele, et väljatöötatud printsiipe rakendatakse lisaks, täiendusena Nizza klassifikaatori selgitavatele märkustele, ning vastavatest printsiipidest lähtuvalt hinnatakse, kas vastav üldnimetus on piisavalt selge ja täpne, et see võimaldaks kindlaks määrata kaubamärgiga taotletava õiguskaitse ulatust.

Mis puudutab uue praktika rakendamist, siis oli töögrupp seisukohal, et juba registrisse kantud kaubamärkide loetelusid, mis sisaldavad üldmõisteid, mis kohtuotsusest tuleneva uue praktika kohaselt ei ole piisavalt selged ja täpsed, ei muudeta. Kui kaubamärgid on juba menetluses ja sisaldavad üldnimetusi, mis ei võimalda kindlaks määrata õiguskaitse ulatust, tuleb taotlejatel termineid täpsustada. Töögrupi täpsemad seisukohad klassipealkirjade üldnimetuste määramise ja rakendamise osas tehakse avalikkusele kättesaadavaks 2013. aasta veebruaris.

Intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste vaatluskeskuse tööprogramm on nüüd kättesaadav internetis

5. juunil 2012 viidi Euroopa vaatluskeskus vastavalt määrusele nr 386/2012 üle OHIM-i. Pärast ulatuslikku arutelu huvirühmade liikmetega sõnastati tööprogrammi projekt, mida esitleti vaatluskeskuse esimesel täiskogu istungil septembris. Tagasiside sellelt istungilt on kokku võetud vaatluskeskuse esimeses tööprogrammis, mis on nüüd internetis kättesaadav.

Tööprogrammis on kindlaks määratud vaatluskeskuse järgmise aasta eelarve, projektid, tulu ja tulemused. Seal reastatakse vaatluskeskuse töös olevad põhiprojektid, mille suhtes huvirühmad on eelnevalt kokku leppinud, koos mitme jätkuprojekti ja uue projektiga, mis käivitati septembris toimunud istungi tagasiside alusel.

¹ Teemat on käsitletud ühenduse kaubamärgi ja disaini infokirjas 3-2012 artiklis „Klassipealkirjade käsitlemise praktika harmoneerimine“.

Põhiprojektid on järgmised.

1. Üldsuse teadlikkuse parandamine.
2. Süsteemide arendamine Euroopas intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste ulatuse analüüsiks, aruandluseks, järelusteks ja põhiteabe vahetuseks.
3. Intellektuaalomandi õiguskaitse alase pädevuse suurendamine vastava koolituse abil.
4. Õiguskaitse parimate tavade kindlakstegemine ja avaldamine.

Põhiprojektidega on seotud järgnevad jätkuprojektid.

1. E-teabekeskuse loomine.
2. a) andmete kogumise mudeli ja süsteemi loomine.
b) piiriülese tehnilise koostöö tugevdamine vastava töövahendi loomise abil.
3. Üksikasjalik uurimus õiguskaitsealaste koolituste vajaduste kohta EL-is.
4. a) õiguskaitse parimate tavade kindlakstegemine kogu EL-is.
b) õiguskaitse süsteemide ja õigusaktide kaardistamine.

Huvirühmade vahelise arutelu ja täiskogu istungi tulemusena said alguse kaks uut projekti: uute ärimudelite kaardistamine ning koostöö riikidega – kuidas kõige paremini intellektuaalomandit kaitsta. Lisaks on OHIM võtnud ülesandeks luua avalik orbiteoste e-andmebaas.

Tööprogramm loob aluse vaatluskeskuse mitmeaastasele tegevusplaanile, mis algab 2014. aastast.

Ühenduse disainilahenduse eristatavus (ühenduse disainilahendus ja varasem ühenduse kaubamärk)

18. oktoobril 2012 võttis Euroopa Kohus vastu otsuse liidetud kohtuasjades C-101/11 P ja C-102/11 P. Disainilahenduse eristatavuse hindamisel käsitles kohus otsuses *asjatundliku kasutaja*² mõistet ning disainilahenduse ja varasema kaubamärgi võrdlemise meetodit.

Vaidluse asjaolud olid järgnevad.

Alltoodud disainilahendus kanti registrisse 27. detsembril 2005 toodetele, mis tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise klassifikatsiooni Locarno kokkuleppe kohaselt kuuluvad klassi 99-00: „*T-särgid (ornament); mütsid (ornament); kleebised (ornament); trükised, kaasa arvatud reklaammaterjalid (ornament)*”.

² Ühenduse disainilahenduse määruse nr 6/2002 ingliskeelses versioonis kasutakse väljendit *informed user*, ühenduse disainilahenduse määruse eestikeelses versioonis on sama mõiste tähistamiseks kasutusel väljend *vastava ala asjatundja*.

reg nr 000426895-0002

Disainilahenduse registreeringu vaidlustasid 18. veebruaril 2008 varasema ühenduse kujutismärgi omanikud, kellele kuulus 7. novembril 2000 registreeritud kaubamärk,

reg nr 1312651,

mis oli õiguskaitse saanud järgnevate kaupade osas: klass 25: „*rõivad, jalatsid, peakatted*”; klass 28: „*mängud, mänguasjad; spordi- ja võimlemisriistad*”; klass 32: „*õlu; mineraal- ja gaaseevesi ning muud alkohoolivabad joogid; puuviljajoogid ja puuviljamahlad; siirupid ja teised joogivalmistusained*”.

Disainilahenduse kehtetuks tunnistamise taotluse esitamisel tugines ülaltoodud kaubamärgi omanik ühenduse disainilahenduse määruse nr 6/2002 artikli 25 lõike 1 punktidele b ja e. Kehtetuks tunnistamise taotluses väitsid kaubamärgi omanikud ühelt poolt, et vaidlustatud disainilahendus ei ole disainilahenduse määruse artikli 4 tähenduses uudne ja eristatav, kui seda sätet tõlgendada koostoimes disainilahenduse määruse artiklitega 5 ja 6, ning lisaks väideti, et vaidlustatud disainilahenduses on kasutatud kaubamärki.

Ühtlustamisameti tühistamisosakond tunnistas vaidlustatud disainilahenduse 15. juuli 2008. aasta otsusega määruse nr 6/2002 artikli 25 lõike 1 punkti e alusel kehtetuks, leides, et vaidlustatud disainilahenduses on kasutatud kaubamärki.

Disainilahenduse omanik esitas 16. septembril 2008 määruse nr 6/2002 artiklite 55–60 alusel ameti tühistamisosakonna otsuse peale kaebuse, mille vaatas läbi OHIM-i apellatsioonikoda. Ühtlustamisameti kolmas apellatsioonikoda leidis, et ameti tühistamisosakond eksis, kui järeldas, et vaidlustatud disainilahenduses on kasutatud varasemat kaubamärki. Siiski leidis apellatsioonikomisjon, et disainilahendus ei saa omada õiguskaitset, sest disaini-

lahendus ei ole uudne, kuna asjatundlikule kasutajale – kelleks on noorukid või lapsed, kes tavapäraselt T-särke, mütsse ja kleebiseid ostavad, või trükiste kasutajad – sellest jääv üldmulje ei erine varasemast kaubamärgist jäävast üldmuljest. Nii jättis apellatsioonikoda vaidlustatud disainilahenduse kehtetuks tunnistamise otsuse määruse nr 6/2002 artikli 60 lõike 1 alusel jõusse, kuid tugines seejuures asjaomase määruse artikli 25 lõike 1 punktile b, mis on koostoimes määruse artikli 6 lõikega 1.

Disainilahenduse omanik ei nõustunud apellatsioonikoja otsusega ning esitas hagi üldkohtusse, väites, et varasema kaubamärgi ja vaidlustatud disainilahenduse vahelised erinevused on piisavad, et asjatundlikule kasutajale jääks nendest erinev üldmulje. Üldkohus rahaldas disainilahenduse omaniku hagi järgnevatel põhjustel.

Üldkohus leidis, et tuleb võrrelda ühelt poolt vaidlustatud disainilahendusest jäävat üldmuljet ja teiselt poolt üldmuljet, mis jääb asjatundlikul kasutajal varasemast kaubamärgist, mis on avalikkusele kättesaadavaks tehtud. Üldkohus märkis, et kahe võrreldava kontuurpildi vahelised erinevused „on piisavalt suured, et jätta asjatundlikule kasutajale erinevat üldmuljet, hoolimata muudes aspektides esinevatest sarnasustest ja sõltumata käesoleva kontuurpildi taoliste kontuurpiltide autorite loomisvabadusest”.

22.12.2009 esitatud kaebusest tulenevalt asus asja arutama Euroopa Kohus.

Sarnaselt üldkohtu otsusele leidis ka Euroopa Kohus, et disainilahendus on eristatav ning varasem kaubamärk ja vaidlustatud disainilahendus on oma üldmuljelt erinevad.

Õiguslik käsitlus

Kohtuotsuses kinnitas Euroopa Kohus osaliselt juba varem, 20. oktoobri 2011 otsuses C-281/10 P väljendatud seisukohta, kus vaidluse esemeks ei olnud kaubamärgi ja disainilahenduse eristatavus, nagu käesolevas vaidluses, vaid registreeritud ühenduse disainilahenduste eristatavus.

Kohus sedastas, et hinnangu andmine disainilahenduste eristatavusele peab lähtuma sellest, milline on võrreldavate disainilahenduste üldmulje, ning hinnang disainilahenduse üldmuljele tuleb anda asjatundliku kasutaja seisukohast lähtuvalt. Sealjuures tuleb disainilahenduse eristatavuse hindamisel lähtuda vaidluse konkreetsetest asjaoludest ja disainilahendusena kaitstud toodetest, mitte tooteid otseselt võrrelda. Võib tugineda kaubamärgiõigusest tulenevale võrdlusmetoodikale, mis lubab eeldada, et tähiseid ei ole turusituatsioonis võimalik võrrelda vahetult ning eristatavuse hindamisel võib asjatundlik kasutaja otsustada tugineda üldmuljele, mis võib tekkida ebatäiusliku mälpildi põhjal.

Euroopa Kohus kordas, et disainilahenduse eristatavuse määruuses nr 6/2002 ei ole mõistet „asjatundlik kasutaja” defineeritud. Sellest mõistest tuleb aga siiski aru saada nii, et see jääb kaubamärgiõiguses kasutatava mõiste „keskmine tarbija” (kellelt ei eeldata mingeid eriteadmisi ning kes üldiselt ei võrdle vastandatud kaubamärke otseselt) ning mõiste „spetsialist” (põhjalike tehniliste teadmistega ekspert) vahele.

Niisiis võib mõistest „asjatundlik kasutaja” aru saada nii, et see tähistab mitte keskmise tähelepanelikkuse astmega kasutajat, vaid kasutajat, kes on kas tulenevalt isiklikust kogemusest

või vastava valdkonna ulatuslikest teadmistest erilise valvsusega.

Analüüsidis disainilahenduste võrdlemise metoodikat märkis kohus järgmist.

Asjatundliku kasutaja mõistest tulenevalt võib järeldada, et kui võimalik, võrdleb selline kasutaja varasemat kaubamärki ja vaidlustatud disainilahendust otseselt ja vahetult.

Sellegipoolest ei saa välistada olukorda, et seesugune võrdlemine ei ole alati asjaomases valdkonnas teostatav või tavapärane eelkõige eriliste asjaolude või nende omaduste tõttu, mis tulenevad varasema kaubamärgiga tähistatavate kaupade olemusest ja vaidlustatud disainilahendusest.

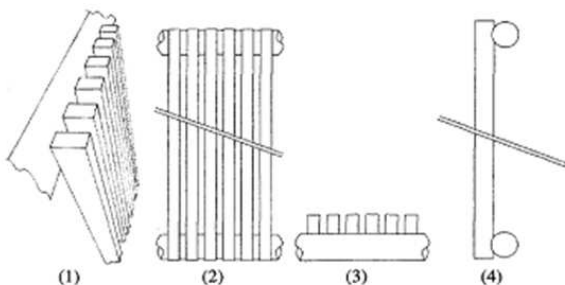
Seetõttu on õiguspärane, kui hinnata varasemast kaubamärgist ja vaidlustatud disainilahendusest jäävat üldmuljet, lähtumata seejuures eeldusest, et asjatundlik kasutaja võrdleb neid igal juhul otseselt. Eeltoodu kehtib seda enam, et kuna määruses nr 6/2002 ei ole vastavat täpsemat viidet, ei saa asuda seisukohale, et liidu seadusandja kavatses piirata võimalike disainilahenduste hindamise otsese võrdlusega. Seega, varasema kaubamärgi ja vaidlustatud disainilahenduse võrdlemisel ei rikuta õigusnormi, kui tuginetakse üldmuljele, mis asjatundlikule kasutajale kahest kontuurpildist tekkinud ebatäiusliku mälupildi põhjal võib tekkida.

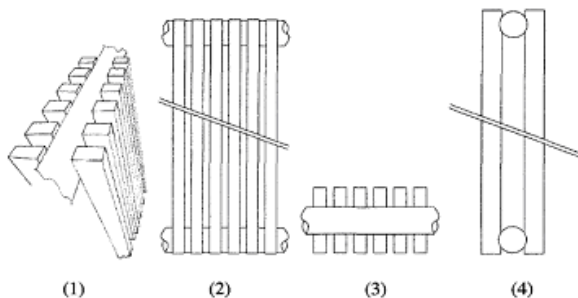
Ühenduse disainilahenduse eristatavus (ühenduse disainilahendus ja varasem disainilahendus)

13. novembril 2012 võttis Euroopa Kohus vastu otsuse kohtuasjas T-83/11. Otsuses analüüsis kohus disainilahenduste eristatavuse küsimust. Kohtuotsuse faktilised asjaolud olid järgnevad.

21. novembril 2006 ja 20. aprillil 2009 registreeriti ja avaldati kaheksa ühenduse disainilahendust nr 000593959-0001–000593959-0008. Vastavalt registreerimistaotlustele on kõigi disainilahenduste puhul tegemist termosifoon-soojusvaheti disainilahendusega, mis on mõeldud kasutamiseks 8. oktoobri 1968. aasta tööstusdisainilahenduste Locarno klassifikatsiooni klassi 23.03 kuuluvates kütteradiaatorites. Registreeritud disainilahendustest vaidlustati järgmistele disainilahendustele õiguskaitse andmine.

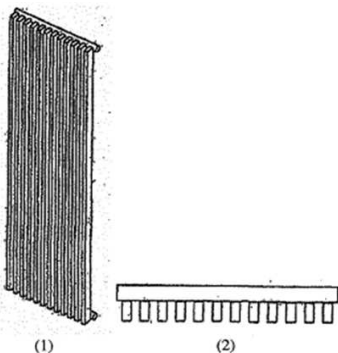
Disainilahendus nr 000593959-0002

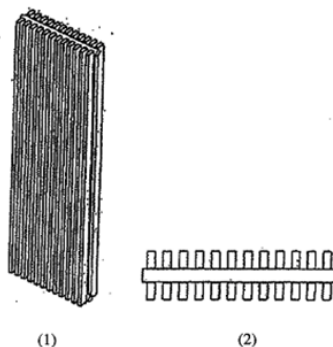

Disainilahenduste vaidlustaja omas alltoodud disainilahendusi, mis olid registreeritud Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias ja Beneluxis.

Disainilahendus nr 4

Disainilahendus nr 5

OHIM-i tühistamisosakond tunnistas 30. septembri 2009. aasta otsustega vaidlusalused disainilahendused määruse nr 6/2002 artikli 5 tähenduses uudsuse puudumise tõttu kehtetuks.

Disainilahenduse omanik esitas selle otsuse peale 27. novembril 2009 kaebuse.

Ühtlustamisemeti kolmas apellatsioonikoda tühistas oma 2. novembri 2010. aasta otsustega (edaspidi „vaidlustatud otsused“) tühistamisosakonna otsuse, kuna see oli uudsuse puudumise osas piisavalt põhjendamata, ning kuulutas vaidlusalused disainilahendused eristatavuse puudumise tõttu kehtetuks.

Kuna disainilahenduse omaniku hinnangul on asjaomaste disainilahenduste vahelised erinevused sellised, et asjatundjast kasutajale jääv üldmulje neist disainilahendustest on erinev, esitas omanik hagi üldkohtusse nõudega tunnistada vastavad disainilahendused eristatavaks. Üldkohus tühistas 13. novembri 2012. aasta otsusega apellatsioonikoja otsuse põhjendamiskohustuse täitmata jätmise tõttu.

Õiguslik käsitus

Disainilahenduste eristatavuse hindamisel tuleb disainilahenduse eristatavuse analüüsimisel lähtuda asjatundliku kasutaja kontseptsioonist ning hinnata sealjuures autori vabadusastet disainilahenduse loomisel. Kõnealuses otsuses selgitas kohus mõistete „asjatundlik kasutaja” ja „autori vabadusaste” sisu.

Analüüsidis asjatundliku kasutaja mõistet sedastas kohus, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei hõlma mõiste „asjatundlik kasutaja” määruse nr 6/2002 artikli 6 tähenduses nende toodete tootjat või müüjat, mille kasutamiseks on vaidlustatud disainilahendus ette nähtud. Asjatundlik kasutaja on eriti tähelepanelik isik, kes on teataval määral kursis asjaomase toote varasemate kunstiliste lahendustega, st tunneb asjaomase tootega seonduvaid varasemaid disainilahendusi, mis on vaidlustatud disainilahenduse registreerimise taotluse esitamise päeva seisuga avalikustatud. Lisaks viitab kohtu hinnangul määratlus „kasutaja” sellele, et asjaomane isik kasutab toodet, milles sisaldub disainilahendus, vastavalt selle toote kasutuseesmärgile. Määratlus „asjatundlik” viitab muu hulgas sellele, et olemata disainer või tehnikaasjatundja, tunneb kasutaja erinevaid asjaomase sektori disainilahendusi, tal on teataval määral teadmisi nende disainilahenduste tavaliste detailide kohta ning tulenevalt huvist asjaomaste toodete vastu pöörab ta neid tooteid kasutades asjaomastele disainilahendustele suhteliselt suurt tähelepanu. See asjaolu ei tähenda siiski seda, et asjatundlik kasutaja suudab väljaspool asjaomase toote kasutamise käigus omandatud kogemust toote tehnilisest funktsioonist tulenevaid välimuse aspekte suvalistest aspektidest eristada. Tuginedes Euroopa Kohtu otsuse C-281/10 P (PepsiCo vs. Grupo Promer Mon Graphic) punktile 53, nentis kohus, et mõistet „asjatundlik kasutaja” tuleb käsitada nii, et see jääb kaubamärkide valdkonnas kasutatava mõiste „keskmine tarbija” (kellelt ei eeldata mingeid eriteadmisi ning kes üldiselt ei võrdle vastandatud kaubamärke otseselt) ja mõiste „spetsialist” (põhjalike tehniliste teadmistega ekspert) vahele. Niisiis võib mõistest „asjatundlik kasutaja” aru saada nii, et selliselt ei nimetata mitte keskmise tähelepanelikkuse astmega kasutajat, vaid kasutajat, kes on kas isiklikust kogemusest või vastavas valdkonnas omandatud ulatuslikest teadmistest tulenevalt erilise valvsusega.

Autori vabadusaste

Teiseks, mis puutub disainilahenduse eristatavuse hindamisse, siis sätestab määruse nr 6/2002 artikli 6 lõige 2, et arvestada tuleb autori vabadusastet disainilahenduse väljatöötamise käigus. Autori vabadusastet disainilahenduse väljatöötamise käigus määratletakse eelkõige lähtuvalt sellest, milliseid piiranguid seab toote või selle osa tehniline funktsioon disainilahenduse omadustele, või millised õiguslikud nõuded kehtestavad piiranguid tootele, mille jaoks disainilahendust on kasutatud. Nimetatud piirangud toovad kaasa selle, et teatavad omadused muutuvad tavapäraseks ja on asjaomase toote jaoks kasutatavate disainilahenduste puhul ühised. Kohus sedastas, et mida vabam on autor disainilahenduse väljatöötamisel, seda vähem mõjutavad asjatundjast kasutajale jäävat üldmuljet võrreldavate disainilahenduste vahelised pisierinevused. Seevastu mida piiratum on autori vabadusaste disainilahenduse väljatöötamisel, seda enam mõjutavad võrreldavate disainilahenduste vahelised pisierinevused asjatundjast kasutajale jäävat üldmuljet. Seega kinnitab see, kui autorile jääb disainilahenduse väljatöötamisel palju vabadust, järeltust, mille kohaselt jääb ajatundlikule kasutajale ühesugune üldmulje sellistest võrreldavatest disainilahendustest, millel puuduvad arvestatavad erinevused.

OHIM

Office for Harmonization in the Internal Market

Avenida de Europa 4,
E-03008 Alicante, SPAIN
Fax +34 96 513 1344

Tasuta konsultatsioonid:
e-post information@oami.europa.eu
tel +34 96 513 9100

Patendiamet

Patendiamet
Toompuiestee 7,
15041 Tallinn

Tasuta konsultatsioonid:
e-post kaubamark@epa.ee
tel 627 7937
e-post disain@epa.ee
tel 627 7926